

באורחמישור

ענייני חינוך

הפרשת תשא

פרשת במדבר גליון 1

להרים ראש ולערוף ראש - זו אותה מילה

"שאו את ראש כל עדת בני ישראל"

מה זה 'שאו'?

'שא' פירושו להרים. כמו 'שא נא עיניך', 'שא נא כליך', 'בעוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשך והשיבך על כנך', ועוד.

אך, 'שא' פירושו גם להסיר. וכמו 'בעוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשך מעליך' שהוא ממש היפך הקודם...

איך זה מסתדר?

מבאר רבינו בחיי, שהקב"ה נתן לעם ישראל דבר המשתמע לשני צדדים, דבר והיפוכו, לומר להם - שאם זכו, יתנשאו ויתעלו מעלה מעלה. אך אם חלילה לא, יסתלק מהם.

אפשר שרמוז כאן דבר נוסף.

שמעתי מהגאון רי"י פינקוס שליט"א (ומפורסם הדבר בשם אביו זצ"ל), שהעולם נוהג לומר 'אם לא יועיל - לא יזיק', אך בחינוך זה הפוך - 'אם לא יזיק לא יועיל'. מי שלא מסוגל להזיק, לא יצא ממנו כלום.

מי שמזיק - סימן הוא שיש לו כוחות גדולים, שאם יפנה אותם לכיוון חיובי תהיה מזה תועלת לכולם.

מי שלא מזיק, ילד טוב ירושלים - סימן שאין לו הרבה כוחות וממילא לא יצא ממנו הרבה.

זהה את הכוחות של ילדך, ונתב אותם לעבודת ה'!

מהגדול לקטן, ומהקטן לענק

"לבני בנימן תולדתם למשפחתם לבית אבתם... לבני דן תולדתם למשפחתם לבית אבתם..."

על פי חוקי הסטטיסטיקה וההסתברות הגיוני לומר שדבר גדול שמתפתח יניב התפתחות גדולה, ודבר קטן שמתפתח יניב התפתחות קטנה. למשל, במהלך של 10 שנים, אומה בת 1000 נפשות תהפוך לבת 10,000, ואומה בת 100,000 נפשות תתפתח למעצמה בת 1,000,000 איש.

הגיוני? הגיוני.

והנה - - - הפתעה!

לבנימין בן יעקב היו עשרה ילדים.

בזמן מניין בני ישראל במדבר, נמנו בשבט בנימין 35,400 זכרים בני עשרים שנה ומעלה.

ממוצע של 3540 ילדים לכל בן של בנימין.

לדן אחיו, היה רק בן אחד, שהיה גם חירש וגם אילם. חושים.

בזמן מניין בני ישראל במדבר, נמנו בשבט דן 62,700 זכרים בני עשרים שנה ומעלה.

62,700 ילדים מבן אחד בלבד!

כסף סופרים פעמים. אבל אנשים!?

"אלה פקודי בני ישראל לבית אבתם כל פקודי המחנות לצבאתם"

יש דבר מעניין שחוזר על עצמו פעמיים בפרשה.

הפרשה פותחת במניין בני ישראל לשבטיהם ומונה אותם אחד לאחד, כל שבט ושבט כמה הוא ומה מניינו - "פקדיהם למטה ראובן", "פקדיהם למטה שמעון", וכן הלאה.

לאחר שהושלמה הספירה, בפרוט, בדקדוק וביחס מפורט, מסכמת התורה את סכום המניין של כל השבטים גם יחד - "ויהיו כל פקודי בני ישראל".

מה היה הרעיון המרכזי כאן, לספור לפי שבטים, או את כל השבטים יחד?

לחזרה, מה זו עושה?

ואם זה לא היה מספיק קשה, באה התורה וחוזרת על המהלך מיד אחרי המהלך הקודם. בדגלים.

"כל הפקדים למחנה יהודה" - ספירה פרטית לכל דגל.

"אלה פקודי בני ישראל לבית אבתם כל פקודי המחנות לצבאתם" - ספירת כל הדגלים גם יחד.

מה רוצים לומר לנו בזה?

מבאר בזה הרש"ר הירש (על התורה, כאן, ד"ה לבית אבותם), שהתורה רצתה להדגיש, שאע"פ שמונים כאן עם שלם, אומה מאוחדת, בל נשכח את היחיד! האומה אינה מורכבת מאוסף אנשים חסרי חשיבות עצמית, שכל חשיבותם נובעת אך ורק מעצם היותם שייכים לאומה. לא ולא.

התורה מחשיבה כל אחד בפני עצמו. בעצמו. עם חשיבות, ייחודיות, ותפקיד משלו בעם ישראל.

אך עם זאת, לא מספיק להיות ייחודי.

צריך שיהיה מעל הכל מה שנקרא 'מכנה משותף'. תפקיד אחד גדול ועצום, שכל בני האומה צועדים לקראתו.

כולם יחד, וכל אחד לחוד. וכלשונו הזהב:

הייעוד האחד והמשותף לכל אדם יוגשם ע"י כל פרט - למרות ייחודו. הוא יוגשם ברב גוניות של סגולות ותכונות אופי, של מקצועות ועמדות חיים, והגשמה זו תהיה למופת לכלל המין האנושי. כל שבט בייחודו וכל משפחה בסגולותיה יעבדו את התפקיד משותף של בית ישראל.

למסוקרנים שביננו, עיין בספר 'עלינו לשבח' בפרשתינו על המלחין טוסקני וארבע עשרה הכנרים.

אין יהודי מיותר. כל אחד - מיוחד!

מה זה מלמד אותנו?

הכי פשוט שיש - אין יאוש בעולם כלל.

אין סטטיסטיקות. אין חשבונות. הכל פתוח.

מהיכי תיתי להתיימש?

יש בורא לעולם, דבר איתו...

(ע"פ השמועה)

זהירות! שכנים לפניך...

(כט) משפחת בני קהת יחנו על ירך המשכן תימנה: (לח) והחנים לפני המשכן קדמה לפני אהל מועד מזרחה משה ואהרן ובניו שמרים משמרת המקדש למשמרת בני ישראל והזר הקרב יומת:

משה, אהרן ובניו, חנו לפני אוהל מועד. היתה להם שכנות מאד מאד טובה.

לעומתם, ידוע שאון בן פלת משבט ראובן נתפס במעשה קרח, שהיה לוי, מחמת שכנותם. אוי לרשע ואוי לשכנו.

מספרים, שפעם אחת הגיע מרנא החת"ס לעיירה כלשהי בה לא הכירו את מראה פניו.

החת"ס ותלמידיו שכרו להם מקום לינה באחת האכסניות בעיר, ובה גם התפללו מעריב של שבת.

למחרת, ביום שבת קודש, הגיע החת"ס לבית הכנסת ונתקל בקבלת פנים מזלזלת. אנשים הביטו בו וצחקו לעצמם, אחרים התלחשו. משהו מוזר.

החליט החת"ס לברר על מה המהומה ועד כמה הוא אחראי לה, ופנה לבאי בית הכנסת בשאלה - לדעת מה זה ועל מה זה? התשובה שקיבל הממה אותו לחלוטין.

'איננו מעוניינים לארח, וקל וחומר שלא לשמוע דברי תורה מרב שהולך בגילוי ראש ומעשן בשבת' כך אמרו לו.

'גילוי ראש? עישון בשבת?!' הזדעק החת"ס, 'בוודאי טעות נפלה בידכם! לא יתכן כדבר הזה, זו ממש הוצאת שם רע!' ניסה לסבר את אזנם.

'במחילה מכבודו, את כבודו איננו מכירים כל כך, אך המספר - נאמן עלינו מאד. אם כך הוא אמר שראה, אז כך היה.'

'ושמא אוכל לדבר עמו?' שאל החת"ס.

עד מהרה הובא המספר לפני החת"ס, והלה שאלו 'אתה ראית את החת"ס הולך גלוי ראש ומעשן בשבת?'

'הן' השיב האיש.

'אתה ראית אותי כך בשבת קודש?' חזר החת"ס בפליאה עצומה.

'לאו' ענה האיש כעת.

'אבל אני - אני הוא החת"ס!'

כעת הובך האיש מאד. 'לא, לא. את האיש הזה לא ראיתי!' מיהר לדוות.

הכל נשמו לרווחה ומיהרו לברר היאך נפלה טעות שכזו.

מסתבר, שחשקה נפשו של המספר לחזות בזיו

פניו הקדושות של החת"ס עוד בטרם יבוא לבית הכנסת ביום המחרת, שכן, עדיין לא ראהו מעולם.

מה עשה?

בירר היכן התאכסן רבם של ישראל והיכן ממוקמת דירתו, והלך להמתין ברחוב שממול. שמא ושמא יצא החת"ס אל המרפסת להתרענן באוויר הליל, ויזכה אותו להיות בין ראשוני רואי פני המלך.

בעודו יושב וצופה, נפתחה הדלת, ואל המרפסת יצא אדם בלבוש מכובד, בעל הדרת פנים וזקן ארוך, אך - גלוי ראש! ואם לא די בזאת, הוציא הלה מקטרתו מכיסו והחל מעלה בה עשן.

חשכו פניו של מיועדנו קשות. הזאת נעמי? זה, זה הוא החת"ס ששמו הולך לפניו כאיש האלוקים? היו לא תהיה!

הזדרז במרץ נעורים לבוא ולהזהיר גדולים וקטנים מהאיש הנורא אשר עושה מעשה זמרי ומראה פני פנחס.

אבל עכשיו, נוכח הוא לראות שאין זה האיש שראה במרפסת ובשגגה הכפיש את שמו של גדול ישראל.

ומי באמת היה אותו האיש גלוי הראש והמעשן?

כומר היה הלה. אשר שכר גם הוא דירה באותה האכסניא, סמוך לדירתו של החת"ס. גלוי ראש? בהחלט. ומתברר שגם מעשן.

ישב החת"ס סופר וחישיב בנפשו, מדוע בא מעשה זה לידי? מה רוצים לומר לי?

חשב, ונזכר בעניין השכנויות בתורה.

כנראה, אמר לעצמו, היה עלי לברר היטב עם מי אני בא בשכנות...

ואיזו צידה אנחנו לוקחים לדרך מהסיפור הזה?

שתי נקודות. כל אחת יותר חשובה מהשניה.

האחת - אבא, אמא, רבה, וכל העוסקים במלאכת הקודש, משקיעים את נשמתם ודמם על הילדים והתלמידים שלהם. אבל, שק עמוס תבואה וחור בקצהו.

משהו 'גונב להם את ההצגה'.

השכנים.

עם מי הילד הולך? לאן הוא הולך? מ-ת-י הוא הולך? (או חוזר...)

יש שכנים בבית, יש שכנים בחיידר, יש שכנים ברחוב, ויש אפילו שכנים לפי שעות!

עד כמה היית רוצה להפסיד את אשר עמלת בחינוך ילדיך? **שכנים, זה הסוד.**

והשניה - שיש שכנים בחינוך שמשפיעים דווקא על... ההורים.

כמה דעות, כמה הכללות, כמה אמרות כנף חסרות כל בסיס, כמה דעות קדומות אנחנו שומעים מסביבה שלנו. המון.

וזה משפיע עלינו.

אולי כדאי להפיץ סטיקרים 'זהירות! שכנים לפניך!'

שבת שלום!

באורחמישור

יוצא לאור בסייעתא דשמיא
ע"י מכון 'באורח מישור'
מרכז לאבחון, טיפול, יעוץ והכשרה בנגב
על פי תורת רבותינו זצוק"ל ושל"ט"א
אברהם י. דרובינר - 053-321-5203
משה שטרן - 054-845-1310

לקבלת העלון במייל, שאלות, תגובות ותרומות
שלח מייל לכתובת: beorachmishor@gmail.com